

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ———— 40 Lei.
Pe jumătate de an ———— 20 Lei.

Într-o dată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Andrieu Bârseanu

S'a stins un om. Cu adevărat om. Tipul conceput de Isus din Nazaret. Omul visat de sufletul omenirii, ce din timpuri pierdute în noaptea creațiunii urcă sângerând Calvarul civilizațiunii, pe culmea căreia în negura nepătrunsă a infinitului pare a zări desăvârșirea umană supt stăpânirea atotbiruitoarei iubiri.

Andrieu Bârseanu n'a știut să urască. Suflet neînțeles de vremelnicii săi tovarăși, omul acesta se iubia pe sine păzind legile omeniei, dar într-o măsură mai mare iubia pe toți ai săi, pe părinții lui, pe consăngenii lui, pe prietenii lui, pe elevii lui, își iubia neamul și biserica, dar oricât îi iubia pe toți acestia, el nu știa să urască nici pe străini, nici pe necunoscuți, nici pe dușmanii lui ori ai neamului său, omenirea întreagă o învăluia în iubirea sufletului său, care pătruns de religia atotstăpânitoare a infinitului se simțea infimă părțică a universalității.

Andrieu Bârseanu s'a născut din familie preotească, ca atâți alți distinși fii ai neamului nostru. A fost profesor la școlile românești din Brașov ale marelui Șaguna. Retras din această apostolie, a fost ales președinte al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român. A fost membru în toate corporațiunile noastre bisericesti, în România-Mare a fost ales în trei rânduri senator. A fost membru al Academiei Române. A fost literat distins și scrierile lui și poeziile lui vor fi socotite totdeauna ca podoabe în literatura românească.

Mai presus de toate însă Andrieu Bârseanu a fost un caracter. Prin asemenea bărbați se consolidează și se înalță națiunile. Elevii, cari

au ascultat cuvintele lui și mai vărtos au urmărit viața lui, vor fi dus în sufletul lor germenul omeniei, care singură are puterea să garanteze fericirea omenească cea veritabilă. Bărbat în înțelesul horatian, Andrieu Bârseanu, viața lui întreagă, în orice situațiune, n'a avut un singur gest de slăbiciune ori nehotărâre. Rob al adevărului și al dreptății, nici splendoarea ori averea nu l-a amăgit, nici suferința ori sărăcia nu l-a umilit, statornic în slujba binelui, Andrieu Bârseanu rămâne în istoria neamului nostru pilda școlară a omeniei. Politica a încercat să-l săgeteze, dar săgeata s'a prăvălit neputincioasă lovind în pieptul de oțel al adevăratului român.

Nobila sămânță de viață cu adevărat omenească, sămănată cu atâta îmbelșugare de către acum marele mort al națiunii, va da rod fără îndoială în sufletul românesc și în viitorul de aur al neamului nostru o bună parte va fi zidită de aceea, ce a fost Andrieu Bârseanu.

Fie în veci pomenirea lui!

Moartea lui Andrieu Bârseanu.

Cu adâncă durere anunțăm cetitorilor nostri și tuturor credincioșilor diecezei Aradului trecerea din viață a distinsului fruntaș al națiunii române, Andrieu Bârseanu, președintele Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, cu sediul în Sibiu.

Andrieu Bârseanu a încetat din viață în București, Sâmbătă în 19 August la orele 6 seara, în etate de 64 ani, în casele fostului său elev inginerul Tiberiu Eremie din strada Știrbey-Vodă, unde era găzduit cu atâta iubire pentru a-și căuta de desănătate. O boală grea îl chinuia de vreme mai îndelungată și

toată grija familiei a rămas zădarnică în fața acelei boale neîndurătoare.

Andrieu Bârseanu s'a născut în anul 1858 în satul Dârste, lângă Brașov, din familie de preot. A studiat clasele liceale la lyceul românesc din Brașov, iar studiile universitare și li-a făcut în Viena și în Germania. A fost numit profesor la școalele centrale ortodoxe române din Brașov, unde s'a distins prin înaltele sale calități intelectuale și morale. Bărbat încă tiner era privit de întreaga societate ca arbitru al tuturor chestiunilor publice românești din localitate. Membru al eforiei școlare, în curând a fost ales deputat în Sinodul arhidiecezan, în congresul național-bisericesc și membru al Consistorului mitropolitan dela Sibiu.

Afectat de o boală de gât Andrieu Bârseanu s'a retras dela catedră mutându-și domiciliul la Sibiu. După moartea regretatului Iosif Stercu Șulufia a a fost ales președinte al Asociațiunii. De aci încolo toată viața și-o jertfește acestei înalte instituțiuni de cultură românească. Sub conducerea lui Asociațiunea ajunge la o înflorire nevisată. Ea își lărgeste activitatea asupra Ardealului întreg. Propaganda culturală întărește cu puteri însemnate conștiința națională a poporului românesc de sub stăpânirea ungurească. Munca lui Andrieu Bârseanu are poate mai mare parte la cele întâmplare în anul 1918 la Alba-Iulia, decât oricare altă îndărătnicie națională în mijlocul poporului nostru.

Andrieu Bârseanu el însuși ia parte la luminarea neamului prin scrierile sale și mai vărtos prin preziile sale regeneratoare de suflet și iubire de neam. Academia Română l-a ales membru și vicepreședinte al său, iară după minunea din 1918 poporul românesc îl respățește cu încrederea sa, ale gându-l în 3 rânduri senator în parlamentul României-Mari.

Ne închinăm în fața marelui decedat și ne asociem doliului națiunii române întregi.

Asociațiunea a dat următorul anunț:

Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” aduce la cunoștință cu adâncă întristare, că venerabilul ei președinte *Andrieu Bârseanu* a încetat din viață în București, Sâmbătă în 19 August a. c. orele 6, în etate de 64 ani.

Rămășițele pământești ale decedatului se vor așeză spre odihnă vecinică în cimiterul central al orașului Sibiu. Cortejul funerar va porni din Biserica Catedrală ortodoxă română din loc, unde se săvârșește ceremonialul funebru, Miercuri, la 23 August a. c. la orele 2 p. m.

Sibiu, 21 August 1922.

Comitetul central al „Asociațiunii”.

P. S. Sa părintele Episcop diecezan Ioan I. Papp a fost anunțat telegrafic încă Luni despre moartea

marelui român. P. S. Sa a trimis Asociațiunii următoarea telegramă de condolare:

Moartea distinsului președinte al Asociațiunii, marele patriot și ilustrul literat Andrieu Bârseanu, îndoliază națiunea noastră întreagă. Exprim adânc simțitele mele condoleanțe deodată cu acelea ale Consistoriului și diecezei Aradului.

Ioan I. Papp
Episcopul Aradului.

Superioritatea școlii confesionale primare față de alte categorii de școle.

de: Iosif Stanca prof. de ped.

Dreptul și datorința imprescriptibilă de a-și educa copiii este în primul loc al părinților. Rostul acestui drept și datorințe es destul de evident, pentru că cine alții sunt mai chemați, decât însuși părinții, cari au dat viață copiilor, să se îngrijească și de formarea sufletului acestora?

Că acest drept și datorință nu se manifestează astăzi în toată plenitudinea sa, este a se atribui stărilor imperfecte ale societății omenesti, când părinții, durere, în majoritatea cazurilor, nu au nici pregătirea, dar nici timpul necesar de a duce la îndeplinire aceasta misiune sfântă.

Iată deci necesitatea imperativă a omenimei de a înființa școala pentru educația tinerimei.

Din cele premerse reese în mod îndiscutabil, că școala ideală ar fi cea *familiară* preconizată și de marele pedagog Pestalozzi, din care izvorește adevărată *iubire*, și în care se cultivă în gradul cel mai înalt virtuțile umanitare.

Dar fiindcă, după cum am accentuat, aceasta școală pe care am putea-o numi prin excelență *școala iubirii* din care emanează toate celelalte virtuți, este în cea mai mare parte irealizabilă, atunci se naște în mod voluntar întrebarea: care este atunci școala cea mai apropiată de familie și care ar realiza în modul cel mai perfect idealul urmărit de aceasta instituțiune de origine divină?

La aceasta întrebare răspundem în modul cel mai categoric: *școala confesională* purificată de veletăți și proselitism confesional și ridicată astfel până la cele mai înalte culmi a adevăratei umanități.

Dat fiind că aceasta școală prin excelență educativă, are astăzi la noi, în mod artificial, atât de mulți combatanți, sau dușmani chiar, este necesar să scoatem în relief superioritatea acestei școle.

Ca să o putem face aceasta în mod cât se poate mai evident, vom face o comparație între școala confesională și de stat bunăoară, petinsă a fi astăzi în toate privințele școala cea mai perfectă.

I. Biserica este de origine divină. Dogmele și învățăturile ei sunt eterne, invariabile, prin urmare

biserica simbolizează eternitatea. Menirea sfintei biserici este mântuirea sufletului omenesc prin credință. Biserica tocmai prin originea ei dă prioritate cultivării acestui suflet pentru că e adânc convinsă, că aceasta este în ultima analiză motorul care conduce toate acțiunile, precum și materia brută și inertă din întregul univers.

Dat fiind de altă parte adevărul etern exprimat de către Luther că „Dumnezeu susține biserica prin școală” biserica a știut în totdeauna să dea importanță cuvenită școlii confesionale. Pentru că trebuie să se știe și adevărul neresturnabil, că îndată ce biserica ar înceta de a mai fi în același timp și *învățătoare*, nu ar mai avea nici o rațiune de a fi. Iată deci nu numai legitimitatea, ci și datorința categorică a bisericii de a lupta împotriva oricărei tendințe de a i-se răpi școala, mijlocul de căpetenie cu ajutorul căruia își formează credincioșii și care legitimitate crește în măsura în care se ivesc curente tot mai dușmănoase nu numai îndreptate împotriva bisericii ci chiar și a moralei publice.

Școala confesională la rândul său, e natural, ca să urmărească strict idealul bisericii, care este identic cu idealul pedagogiei moderne și care nu poate fi altul decât *formarea caracterului moral*. Acest ideal se poate realiza cu succes în școală confesională prin iubirea transplântată din familie, prin o disciplină blândă evanghelică, prin o viață cu adevărată creștinească peste tot prin o educație sprijinită pe studiul important al religiei și pe viața și personalitatea marcantă a Mântuitorului Isus Hristos care este totodată centrul și idealul educației umane generale.

2. În opoziție cu biserica statul este o organizație socială emanată din necesitățile omenirii și astfel supus tuturor fluctuațiilor vremurilor. Statul deci simbolizează nimicinia lumii acesteia cu tot cortegiul din ceia ce este trecător, variabil, mărginit. Prin urmare față de biserică statul reprezintă materia brută, inertă. Statul, mai departe, își susține autoritatea prin o disciplină aspră, prin legi severe, cari rău interpretate și aplicate degenerază în violență. Aici zădarnic te nizuiești să afli iubirea cristiană și iertarea evanghelică. Astfel se explică, că în stat ceia ce se săvârșește, se săvârșește mai mult de silă, în fața forței majore, pe când în biserică din potrivă din iubire, afecțiune și în mod spontan și de aceia biserica ajunsă pe un pedestal înalt ar putea mai de grabă să îndeplinească și rolul statului (precum l-a îndeplinit și în trecut) pe când statul pe al bisericii nici odată.

Stând astfel lucrurile în ceia ce privește statul, e evident că și din școala de stat, bazată pe forța majoră lipsește tocmai aceia ce este mai esențial: *sufletul*. Între familie și școala de stat numai este aceia afinitate sufletească care este între familie și școala confesională și iată pentru ce: Copilul chiar

și în vârsta cea mai fragedă a vieții aduce la școală anumite *comori sufletești*; iar aceste comori sunt tocmai din domeniul *credinței*, cari pot fi dezvoltate cu succes numai în școala confesională, unde se continuă educația primită în familie. Copilul crescut într'un mediu creștinesc, se simte înstrăinat când ajunge într'o școală de stat, între elemente atât de eterogene și care are alte tendințe, pentru că prin aceasta transplantare bruscă s'a întrerupt circulația sevei, care este iubirea din casa părintească și pe care o regăsește în școala confesională. Aceste comori sufletești lăncezesc încetul cu încetul în școlile de stat și în locul lor se strecoară alte lucruri streine de sufletul lui mai ales dacă luăm în considerare și faptul, că în școala de stat învățătorul poate fi nu numai de confesiune, ci chiar și de naționalitate străină față de cea a elevilor. Astfel nu ne putem mira dacă din școlile de stat es în preponderanță suflete blazate, lipsite de o educație temeinică religioasă, prin urmare și de o busolă morală, accesibile pentru tot felul de curente păgubitoare nu numai bisericii, ci chiar și moralei publice. Nu trebuie să uităm apoi nici faptul destul de dureros, că școlile de stat sunt puse adeseori în serviciul politicianismului, cari ajunse în acest stadiu demoralizează complet pe învățătorii și produc adevărată zăpăceală în rândul cetățenilor.

În rezumat:

Școala confesională propagă o cultură umană-generală, va să zică aici se împărtășește o educație *integrală*, cea de stat mai mult o cultură unilaterală din care lipsește tocmai sufletul. Prin urmare școala confesională educă mai mult, cea de stat instruiază mai mult. Cu alte cuvinte am putea zice că școala confesională interiorizează mai mult, pe când cea de stat exteriorizează mai mult.

În școala confesională învățătorii îndeplinesc un apostolat; ei sunt adevărați educatori în sensul cel mai nobil al cuvântului, cei de stat sunt în multe cazuri niște simpli funcționari, cari nu au nici o afinitate cu familia și astfel nici cu sufletul copiilor.

În școala confesională învățătorii se bucură de cea mai largă autonomie morală-sufletească, în cea de stat acestia de multe ori sunt supuși celei mai cumplite robii moderne, care este: *robia sufletească*.

În școala confesională învățătorii se bucură de cea mai mare stabilitate, condiția primordială a oricărui progres, cel de stat fiind puși la discreția politicianilor răutăcioși și mărunți sunt trimiși adeseori din răzbunare în cele patru răuturi.

După aceste espuneri e ușor ca fiecare să se convingă despre superioritatea școlii confesionale față de alte categorii de școli și cu deosebire față de cea de stat și să vadă în mod cât mai lămurit, că în care parte se apleacă cumpănă mai mult.

Și acum să-mi fie permis în urma experienței și a studiilor mele speciale făcute în domeniul edu-

cațiunei să fac o concluzie finală: *Școala confesională nu numai că nu trebuie nimicită, ci din potrivă dacă n'ar exista, ar trebui în mod imperativ înființată, iar școlile de stat trebuiesc ridicate sub raportul educativ la nivelul celor confesionale.*

Astfel ni se prezintă chestia privită din punct de vedere principiar, adică din punct de vedere pur educativ, când lucru firesc, trebuie să trecem cu seninătate peste alte prejudeții și tendințe de ordin mai inferior.

Principiul programului Herbartian față de cerințele moderne.

— Din viața lui Herbart. —

(Urmare.)

Cetirea.

Tratării oricărei bucăți de cetire să-i premeargă o acțiune conform conținutului bucății respective, în-deosebi se poate aplica acest proces la piesele descriptive desemnând în pământ, cu pietricele, din lemn ect. conform naturii subiectului lecția din chestiune pe urmă o cetim, apoi punem pe școlari să reproducă în scris ceia ce au lucrat.

Aritmetică.

Atât conținutul numărului cât și diferitele lui forme de compunere, scădere, înmulțire și împărțire școlarii să le cunoască prin activitate proprie. El să pună cătră globulele făcute de el din argilă unu să dea să ia, să dea vecinului său de atâtea ori câte unul, sau să îndoiaie de atâtea și de atâtea ori de câte ori o bucată de hârtie ect.

Mijloacele de intuiție să fie cât se poate de variate, pentru că altcum fiind aceleași desugustă pe școlari nu numai de aritmetică ci și de acțiune.

Geometria.

Formarea imaginiilor de spațiu fără activitatea școlarii este cu neputință. Scopul geometriei nu este numai câștigarea noțiunilor spațiale ci aplicarea lor cu gust estetic, ceea ce numai prin activitate proprie se poate ajunge. Din jucăriile lor, din toate acțiunile lor se abstragem cu ei noțiunile spațiale.

Geografia.

Am putut vedea adeseori după ploaie cum copii eșind la stradă își fac în pământul moale (tină) râuri, insule peninsule. Câtă fericire simte în sine acel școlar, care pentru prima oră obsearvă și arată conșcolarii săi vre-o insulă sau peninsula în vre-o baltă undeva. Vara pe câmp cu câtă plăcere tae în țelină diferite figuri, șanțuri peșteri ect. folosindu-ne de aceasta plăcere a școlarii, în acest mod să purcedem la câștigarea noțiunilor fundamentale geografice. Când tratăm atare bucată de cetire descrip-

tivă ne obvin câte odată și noțiuni fundamentale geografice, de economie, aceste toate să le observăm, desemnăm, iar pe urmă să descrie noțiunile câștigate prin munca lor. Aceasta imbinare ce o putem face aici, numai așa își are însămnătatea sa dacă piesele respective se tratează ținând cont de anotimpurile potrivite. Harta plasei, a județului și a patriei să nu ne mulțumim numai cu desemnul pe tablă ci să o facem și în nisip în curte, ba chiar din argilă să o construim.

Istoria.

La propunerea istoriei încă ne putem folosi de activitatea școlarii. De ex. fiind vorbă de luptele lui Traian cu Dații, vom desemna în curte în nisip harta teritoriilor unde sau întâmplat aceste lupte. Școlarii stau jur împrejur și arată locurile despre cari se vorbește. Dacă în hotarul comunei noastre însă se află ceva monument sau altceva de însămnătate istorică, excurgem ocolo și imitam acele reminisțente istorice.

Istoria naturală.

Noțiunile din istoria naturală le formăm cu școlarii pe baza activității lor în legătură cu cartea de cetire, cu Geografia. Cumcă în forma descriptivă de azi, nu ajungem la rezultat, ni-o dovedește faptul că după eșirea din școală chiar și secundară, școlarul nu cunoaște nici cele mai comune plante, paseri și minerale, pe cari însă la școală le știe descrie pe eminent.

Fizică și chimie.

Nici-noțiunile din aceasta materie câștigate în mod teoretic nu devin posesiunea edificatoare a școlarii. Regulele să nu se dea degeaba apoi să se memorizeze, ci întâi să pregătim chiar și experimentul și să-l executăm de câteva ori, atunci vor înțelege școlarii noțiunea din chestiune. La experimente să fim cu considerare la cele ce obvin și în viață și a căror întrebuintare școlarii le văd în diferite ocupațiuni ale oamenilor.

În chipul acesta imbinând reacțiunea școlarii cu materiile teoretice, va putea școala modernă să-și realizeze principiile mai sus citate.

S'ar putea zice că procedând noi în forma aceasta, nu vom putea preda decât puțin material. Aceasta e adevărat, dar tocmai acesta e un principiu al școlii moderne, să predea material puțin dar să-l utilizeze bine, ceea ce numai în acest mod de tratare se poate.

Programa încă va trebui întocmită conform acestui scop, pentru a scăpa înv. de năcazurile ce le ar putea întâmpina din partea celor ce neînțelegând rostul acestui învățământ, văd scopul instrucției, și a educațiunii în posedarea în mod teoretic a cât mai mult material care însă îl lasă pe școlar cu totul în pasivitate abstrăgând dela îngânarea de vorbe neînțelese în bună parte din ele,

A) Obiectele umanistice istorice.

B) Obiectele științelor naturale.

Timpul	I. Inv. sentimental		Inv. artistic			Inv. limbistic			I. Geografia			Ist. naturale		Matematică										
	Ist. biblică	Ist. profană	Cant	Desemn	Modelaj	Cetire	Sonopiere și Dramatică	Scriere	Matematică	Fizică	Călătoriile școlare	Enciclicile tehnice	Observări	Geometrie	Aritmetică	Lucrul manual								
Cl. I sem. I. 16 oare săptămânal sem. II. 18 oare	Oare de edific. relig. Sărbări școlare de Crăciun. Curs pregătitor pentru inv. patriei	Basmelor lui Grimm	Cântări conform îndreptarului de Löwe pentru cl. I—II—III.	Desemn figuri vii în legătură cu inv. sent. și al Patriei	Ocupațiuni practice în legătură cu obiectele și continuarea ocupațiilor lor din grăd. de copii.	Primii ex. începătoare Pregătitoare	Cunoașterea literilor deodată cu titlul.	Observarea poziției și mișcării stelelor.	Matematică	Fizică	Călătoriile în locurile învecinate	Călătoriile școlare după Scholtz	Observările locului natal	Geometrie	Adaugera și substr. până la 10	Continuare lucrărilor din gr. de copii.								
Clasa II. 20 oare săptămânal		Robinson				Robinson Carte de cetire									Exerciții preg. gramatică și stilistică		Aritmetică	Cele 4 operațiuni dela 1—100						
Clasa III. 22 oare săptămânal		Legendele patriei				Legendele Thuringiei									Instrucție de stil intuitivă		Matematică	1—100						
Clasa IV. 24 oare săptămânal	Test. vechi Patriarhi Moise Regii judecători	Nibelungen	Cântări conform îndreptarului de Löwe pentru cl. IV—V—VI—VII și VIII.	Figuri din Nibelung	Materialul de cetire alară de bibliotecă școlară.	Regule gramaticale în legătură cu exercițiile de compunere.	Alfabetul gotic.	Mișcarea aparentă globului pământ.	Pădurea Piiringiei și ținutul Raina	Păd. Thiir. ținutul Raina	Pădure și luncă, râuri, torii nomad. animale de pădure și de oasă	Observările școlii în școala educativă.	Cub, prismă 3—4 laterale	Peste 100	Vara ocupațiuni în grădiniș iarba în școală în leg. cu mat. din d-ale obiecte.									
Clasa V. 26 oare săptămânal	Profeții Test. nou Viața lui Isus	Ist. germanilor dela Herman I. până la Otto I.												Perioada edil. în stilul momentului deasupra în leg. cu patria și intulitv.		Materialul de cetire alară de bibliotecă școlară.	Regule gramaticale în legătură cu exercițiile de compunere.	Alfabetul gotic.	Incovoierea scortii pământ. anotimpurile.	Germania mordică și mijlocie	Munții Haros	Câmpul și mutremântul	Piramide, stâlpi la biserici	Operațiuni cu numeri întregi și zecimali
Clasa VI. 28 oare săptămânal	Viața lui Isus	Dela Otto I. până la Rudolf de Habsburg												Perioada artei gotice desen după intuiție		Materialul de cetire alară de bibliotecă școlară.	Regule gramaticale în legătură cu exercițiile de compunere.	Alfabetul gotic.	Incovoierea scortii pământ. anotimpurile.	Alpii, Italia M. Mediterană țările din jur. M. Med.	Rhone	Casă locuință	Congruenta, calcularea cerului cilindru	Socoată cu fracțiuni
Clasa VII. 30 oare săptămânal	Istoria apostolilor. Pavel	Dela Rudolf de H. până la răz. de 30 ani	Vezi la cl. V—VI.	Desemnuri după int. din evul mediu și Renesance	Vezi la cl. V—VI.	Vezi la cl. V—VI.	Conceptiile de acte publice.	Depărtaarea și mărirea stelelor	Celelalte continente	Localități ref. la Luther	Cetașean orășenesc mijloacele de com. igienă	Vezi la cl. V—VI.	Păduri (cilindru teorema lui Pithagora)	Matemo socială.	Vezi la cl. V—VI.									
Clasa VIII. 32 oare săptămânal	Perioada ref. Luther Cătechism	Dela războiul de 30 ani până la rest. timp. geom. 1870-1		Desemn după int. de Renesance și timpurile mai nouă				Vezi la cl. V—VI.		Vezi la cl. V—VI.	Incheierea geogr. matematică		Prusia, Scandinavia, Franța Rusia și coloniile la imp. germ.			Lipsca	Pământ. ca și locul omului electric masu. igienă	Fabrici sferă elipsă (secțiuni)	Matemo socială.	Vezi la cl. V—VI.	Vezi la cl. V—VI.			

G i m n a s t i c ă   ș i   j o c .

Critica programului Herbartian.

Principiul didacticei moderne care cere să se facă intuiție în natură nu din cărți nu numai că se poate aplica în cadrul programului, care prevede în grupa studiilor naturale ca obiect de sine stătător excursiunile școlare, dar am putea zice că este de aici împrumutat.

Ca în predarea materialului să ținem cont de dezvoltarea psihologică a sufletului elevului după cum cere un principiu didactic, acest principiu de herbartieniști a fost prima oră cerut prin treptele formale tocmai aceasta s'a urmărit și urmărește și azi. Contrarii treptelor formale până azi n'au dat în mâinile corpului didactic înlocuitorul competent. Dl. Kiritzescu în „Secțiuni de educațiune și de didactică experimentală” prelucra niște lecții după treptele formale stabilite de profesorul Lay din Karlsruhe aceste sunt:

1. Excitațiunea (impresiunea sensibilă, intuiția.)

2. Asociațiunea și 3. Reacțiunea. Ce vedem însă aici? S'a schimbat numai numele, acțiunea e la fel, pentru dovedire las să urmeze Lecțiunea: Plasa Mostiștea. Dâmbovița lucrată după treptele formale herbartiene de Borgovan și județul: Argeșiu după treptele lui Lay.

Plasa Mostiștea-Dâmbovița (forma și marginile.)

(În jurul Bucureștilor.)

Pregătire. (Analiza) 1. Ce aveți pentru astăzi la geografie? Scoateți caetele 1, 2, 3. Mânile pe bancă. Revizuirea desemnelor. În acest timp se scoate un elev la tablă să desemneze. Tablițele în bancă 1, 2, 31 Ce înfățișează desemnul pe tablă? (Împrejurimile orașului București). Ce întâlnim dacă eșim pe calea Victoriei? Ce găsim la Băneasa? Ce este Hipodrom. (Tot astfel se urmează cu toate împrejurimile Bucureștilor). Ce se găsesc dar împrejurul Bucureștilor? Cum se numește satul? (comună). Ce fel de comună urbană și rurală? Ce este o comună? Mai multe comune ce formează? (O plasă) Ce este dar plasa?

Tânta: Predarea: (Sinteza). Astăzi vom învăța despre plasa Mostiștea-Dâmbovița. Priviți, aceasta ne înfățișează forma plăsii M.-Dâmbovița. (Se arată forma plăsii, de carton). Cu ce figură, pe care ați desemnat-o se aseamănă aceasta formă? (figură cu 4 lăaturi). Ce ne reprezintă semnul acesta? (București). Cam de câte ori ar fi mai mare cartonul, decât semnul acesta? (38). Să iasă la tablă și să arate punctele cardinale N! Să arate punctele cardinale la forma plăsii N. (Se scoată un copil să spună la cărton, punctele cardinale.) În cotro se întinde marginea aceasta? (Răsărit). Cum este marginea aceasta a cartonului? În cotro se întinde la marginea aceasta? (Nord). Cum este marginea aceasta? (Scobită). Cum sunt marginile de răsărit și de apus? (Aproape paralele). Ce ne înfățișează forma cărtonului acestuia? (plasa M.-Dâmbovița). Se agață cărtonul în cuiul din susul tablei. (Va urmă.)

INFORMAȚIUNI.

Burse pentru țară și Străinătate Ministerul Instrucției publice Secretariatul General din Cluj publică concurs pentru 80 burse în Străinătate și 100 burse pentru studenții din Țară. Vechii bursieri vor prezenta acte justificative până la 1 Sept. iar noii bursieri tot până la acest dat vor înainta cererile însoțite de documentele necesare. Condițiile concursului se pot vedea în „Buletinul Oficial” al acestui directorat, care buletin se trimite tuturor școalelor.

40 ani de muncă. Duminecă la 31 Iulie (13 Aug.) a. crt. și-a serbat jubileul de 40 ani de muncă, pe terenul învățământului primar dl învățător Teodor Laza din Cherechiu. După sfta. Liturghie poporul și onorații veniți la școala jubilarului, au asistat la actul sfințirii apei, îndeplinit prin dl paroh Ioan Fofiu. Directorul Iulian Lucașa dela Păuliș într'un discurs adresat poporului și oaspeților adunați a marcat laborioasa activitate a celui jubilat, — arătând rostul școlii în viața unui popor — dorindu-i încă mulți ani de muncă rodnică și viață. Jubilarul a răspuns felicitărilor, cu o vădită emoție.

† **Ștefan Glava**, paroh ort. rom. în Șesuri, tr. Zarandului, după boală grea și îndelungată și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, în 1 August 1922 în al 38-lea an al etății și al 12-lea al preoției. Rămășițele pământești ale defunctului s'au depus spre odihnă veșnică Vineri în 4 August n. la 1 oră p. m. în cimiterul vechi din Șesuri. Odihnească în pace!

Pictura catedralei dela Alba-Iulia este aproape gata. Lucrările sunt conduse de pictorul Costin Petrescu, profesor la Școala de bellearte din capitală.

Trăsura regală, care va servi la încoronarea dela Alba-Iulia, a sosit din Franța la București. Trăsura costă 35 mii de franci.

Școala normală de fete Arad. 1. Inscrierile pentru examenul de admiteze se primesc până la 14 Sept. 2. Examenele de admiteze va începe în ziua de 15 Sept. ora 8. 3. Examenele de corigentă se vor ține în zilele de 20 și 21 Sept. 4. Cursurile vor începe în ziua de 22 Sept. *Direcțiunea.*

„Astra” la Timișoara. „Astra” înființată la 1861 a fost cea dintâi întovărășire culturală a Românilor de dincoace de Carpați. Alături de școală și biserică, ea a fost a treia instituție, care în vremurile grele ale stăpânirii maghiare ne a dat prilej de a ne păstra ființa și mândria noastră națională, îndemnându-ne să învățăm carte românească, să fim cinstiți și cumpătați, să muncim cu minte și neîncetat să avem credința tare, că trebuie să vie ziua cea mare a unirii cu frații noștri din Vechiul Regat.

Unirea mult dorită și slavită a găsit dincoace de Carpați Români din creștet până în tălpi și avem să rămânem. În anul acesta Astra pusă sub ocrotirea M. Sale Regelui Ferdinand I. președintele ei de

onoare, își va ținea adunarea generală la Timișoara în Sept. a. c. Se vor aduna la Timișoara toți cei ce pot veni și pot înțelege trecutul merituos al Astei, începând dela vâdnică până la opincă.

Rostul adunării generale și a tuturor sărbătorilor, prelegerilor, conferințelor, publicațiilor, cu un cuvânt a întregii acțiuni pornite de Astra este, că din gura frunțașilor să auzim ce a făcut Astra în vremurile din urmă ce are de gând să facă și ce trebuie să facă toată suflarea românească ca să rămânem români adevărați.

Toți românii adevărați sunt rugați să-i dea sprijinul trebuincios fie înscriindu-se între membri ei, fie abonând publicațiile ei (revista „Transilvania”, „Biblioteca populară a Asociației” și „Biblioteca Astra”), fie cumpărând bilete dela loteria ei fie — și asta ar fi lucrul cel mai bun — în toate aceste chipuri. Biletele de loterie sunt de vânzare la toate administrațiile de plasă, bănci, primăriile comunale, direcțiunile de școli, etc. etc.

Anunț. O fată de învățător, orfană, în etate de 26 ani, fără zestre, dar care se pricepe la conducerea și economia casnică, în lipsă de cunoștință, pe aceasta cale ar dori căsătoria cu un învățător mai în etate, ori eventual se ofere și de econoamă la vre-o casă onestă.

323 T. 1921-2.

Aviz școlar.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că *examele de corigență, particulare și de concurs (primire) la școala normală ort. română din Arad* vor avea loc în zilele de 1/14 și 2/15 Septembrie a. c., la orele 8 a. m.

În urma renovărilor, ce se fac la Seminar și internatele școlii normale, anul școlar 1922-23 se va începe în 18 Septembrie (1 Octombrie).

Examele de corigență și particulare la institutul teologic se vor ținea în 19 Septembrie (2 Oct.), înscrierile studenților în teologic, regulați și particulari și elevilor dela școala normală se vor face în 20—23 Septembrie (3—6 Octombrie). La înscrieri studenții Inst. teologic vor plăti în taxe școlare suma de 175 Lei, normalității 95 Lei. Toți elevii interni vor achita la începutul anului și taxele de întreținere în alimente și rata primă în număr. În 24 Septembrie (7 Octombrie) se vor începe lecțiunile.

On. oficii parohiale sunt rugate a aduce aceasta la cunoștința elevilor noștri din parohiile, ce administrează.

Arad, 9/22 August 1922.

Direcțiunea.

Aviz școlar.

Se aduce la cunoștința școlărilor că înscrierile pentru anul școlar 1922/23, la liceul „Moise Nicoară” din Arad se vor ține în zilele de 16, 18 și 19 Septembrie 1922.

Examele de corigență în zilele de 13 și 14 Septembrie, iar cele de primire (cl. I) și de diferență (celelalte clase) la 15 Septembrie a. c. Examele în scris ale elevilor pregătiți în particular se vor ține în zilele de 18 și 19 Septembrie, iar cele orale la 20 Septembrie a. c. Alte termene pentru aceste examene nu se vor fixa.

Te-Deum-ul și inaugurarea festivă a anului școlar va avea loc în ziua de 21 Septembrie, iar lecțiile regulate se vor începe la 22 Septembrie a. c.

Examele de maturitate, de corigență și integrale, se țin la liceul Diaconovici-Loga din Timișoara dela 25—30 Septembrie a. c.

Direcțiunea liceului Moise Nicoară din Arad.

Aviz școlar.

Direcțiunea liceului „Elena Ghiba Birta” din Arad aduce la cunoștința celor interesați, că Ministerul Instrucțiunii din București prin deciziunea Nr. 65190/1922 dispune ca anul școlar 1922/1923 începe la 15 Septembrie. Prin urmare termenul publicat se modifică, precum urmează:

Examele de corigență și particulare se țin în 15—16 Septembrie. Examenul de primire pentru cl. I. se ține în 18 Septembrie. Înscrierile vor fi în 18—19—20 Septembrie. Chemarea Duhului sfânt în 21 Septembrie. Cursurile vor începe în 22 Septembrie.

Oficiile parohiale sunt rugate a aviza pe cei interesați despre acest aviz școlar.

Direcțiunea.

CONCURSE.

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa a III-a Hodoș, din tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. O sesie de 32 jughăre, parte arător, parte fânaș.
2. Casă parohială cu 2 camere și bucătărie apoi grajd.
3. Intravilan de 1 jughâr lângă locuință.
4. Birul parohial legal.
5. Stolele legale și.
6. Eventuala întregire dela stat.

Reflectanții sunt poștiți a-și așterne petițiile concursuale instruite conform legilor în vigoare, în termenul concursual, Comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral ortodox român din Belinț și

a se prezenta în Sf. biserică din Hodoș într-o Duminică ori într-o sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în tipic și în rituale, eventual în oratorie și în slujire.

Alesul va avea să supoarte toate dările după sesia și după locuința parohială și după intravilanul parohial.

Concurenții, înainte de a se prezenta în parohie, trebuie să se prezenteze protopresbiterului tractual, spre a-și dovedi, că au cvalificația parohiei, iar dacă sunt din altă dieceză, P. S. D. Episcop diecezan, pentru a cere binecuvântare, în scopul de a putea reflecta.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu* protopop.

—□—

1—3

Pe baza rezoluțiunii V. Cons. de sub. Nr. 1969/922, prin aceasta se escrie concurs cu termen de 30 de zile, în org. „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea parohiei de cl. I. din Ghiroc, protopopiatul Timișoara.

Beneficiul este stabilit în următoarele:

1. Una sesiune par. în extenziunea ei de astăzi.
2. Intravilanul (grădina) de lângă biserică.
3. Stolele legală.
4. Birul legal.
5. Bani pentru cvartir până când parohia va putea asigura locuință în natură respective casă parohială 3000 lei anual.

6. Întregirea dotăcii preoțești dela stat.

Dela reflectanți se cere cvalificațiunea pentru parohia de cl. I. Întru-cât nu s'ar prezenta recurenți de cl. I. în mod excepțional se admit și concurenți de cl. II. Alesul va suporta dările după beneficiul său și va avea se catihizeze la școlile din loc. Recursele au se fie înaintate în termenul legal Prea On. of. protopopesc ort. rom. din Timișoara. Cei din alta dieceză vor putea recurge numai dacă au învoirea P. S. Sale D-lui episcop diecezan.

Data, din ședința Comitetului parohial din Ghiroc.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. P. Tiucra* m. p. protopop.

—□—

2—3

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa a III-a Brestovăț, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie parohială constătătoare din 27 jurgere 660°□: parte arător, parte fanaț.
2. Locuință parohială cu 3 camere, bucătărie, cămară, pivniță, apoi supraedificate economice și intravilan de 400°□, lângă locuință.
3. Birul legal dela 40 numeri de case.
4. Stolele legale.
5. Eventuala întregire dela stat.

Reflectanții la acest post sunt poștiți a-și așterne petițiile concursuale, înstruate cu documentele

prescrise, între cari și atestat despre eventualul serviciu de până aci, Comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiterial ortodox român din Belinț, județul Timiș, și a se prezenta în termenul concursual, în sf. biserică din Brestovăț, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și în tipic, respective în oratorie și în slujire.

Sarcinile publice după sesie, grădină și locuință, le poartă alesul.

Înainte de a se prezenta în parohie, trebuie să meargă la șeful tractului, să dovedească, că posed cvalificația concursuală; sau dacă sunt din altă dieceză, la Prea S. Domn. Episcop diecezan, spre a cere binecuvântare pentru a putea concura la această parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu* protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacantă a III-a din Lipova, în conformitate cu ordinul consistorial de sub Nr. 3072/921 se publică douau concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu parohia sunt:

1. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în coala catastrală.
2. Birul legal.
3. Stolele legale.
4. Întregire dela stat.

Parohia e de clasa I-a dela recurenți se recere asemenea cvalificațiune conform concluzul Sinodului eparhial de sub Nr. 84/11910.

Alesul e îndatorat a suporta toate dările publice după întreg venitul parohial și a catihiza la școalele primare din loc.

Reflectanții sunt poștiți a-și subșterne recoursele ajustate cu documentele recerute și atestat despre eventualul serviciu prestat până aci și adresate Comitetului parohial din Lipova la P. On. oficiu protopopesc din Lipova în termenul concursual fiind îndatorați a se prezenta tot în acest termen în sf. biserică din Lipova spre a-și arăta dexteritate în cele rituale și oratorie, observând strict cele prescrise în §. 33. din Reg. pentru parohii.

Înainte de prezentare recurenții vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea recerută, iar cei din alta dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. D-lui Episcop diecezan de a putea reflecta la această parohie.

Lipova din ședința Comitetului parohial gr. ort. rom. ținută la 17/30 Iulie 1922.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuila* potopresbiter.

—□—

3—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Censura presei.